

III CONGRÉS DE DRET CIVIL CATALÀ: «ELS PATRIMONIS FIDUCIARIS I EL *TRUST*»

Els dies 20 i 21 d'octubre de 2005 va tenir lloc a Tarragona el III Congrés de Dret Civil Català: «Els patrimonis fiduciaris i el *trust*», organitzat per la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili i pel Col·legi de Notaris de Catalunya. El Congrés va ser dirigit pel doctor Sergio Nasarre Aznar i va ser coordinat per la doctora Reyes Barrada Orellana, membres de l'Àrea de Dret Civil de la Facultat de Ciències Jurídiques, i va rebre el suport del Departament de Dret Privat, Processal i Financer de la mateixa facultat.

L'activitat es va dur a terme a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili. Les sessions es van estructurar en trenta ponències i quatre comunicacions sobre aspectes diversos de la fidúcia i el *trust*, des d'una perspectiva multidisciplinària i tant des del punt de vista nacional com des del punt de vista internacional. Els moments de descans es van organitzar a l'estil del *buffet-lunch* europeu, per tal de potenciar al màxim la interrelació entre ponents i assistents.

Al voltant d'unes cent seixanta persones es van inscriure al Congrés: acadèmics de tot l'Estat espanyol, registradors de la propietat, notaris, advocats, assessors d'empresa, representants d'entitats de crèdit i estudiants de dret. La varietat d'assistents va propiciar un important nivell de discussió i un debat interdisciplinari.

La matèria d'estudi i de debat

El III Congrés de Dret Civil Català ha estat precedit de dues edicions anteriors, dedicades al dret patrimonial en el futur Codi civil de Catalunya (2001) i al Codi civil de Catalunya (2003), les quals tenien per objecte, respectivament, l'estudi de la regulació civil catalana en matèria de dret patrimonial i l'anàlisi de les, en aquell moment, últimes lleis en matèria civil aprovades pel Parlament de Catalunya, així com dels projectes, els esborranys i les propostes existents respecte a aquesta matèria. L'èxit que van tenir ambdós congressos refermà l'Àrea de Dret Civil d'aquesta facultat en la idea de prosseguir en aquesta línia d'estudi i de difusió dels problemes que poguessin sorgir a l'entorn del procés codificador del dret civil català.

La III edició del Congrés de Dret Civil Català ha estat dedicada a un aspecte concret: els patrimonis fiduciaris i el *trust*. Prenent com a punt de partida els articles 514-1 a 514-13 del llibre v de l'Avantprojecte de Codi civil de Catalunya, relatiu als patrimonis fiduciaris, l'objectiu principal del Congrés ha estat determinar la viabilitat i l'oportunitat d'acollir i regular la institució de la fidúcia en el dret civil català.

La sessió inaugural del Congrés va comptar amb la presència, entre d'altres personalitats, de l'Honorable Sr. Josep Maria Vallès Casadevall, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya. En aquesta sessió es va posar en relleu la importància dels temes que haurien de ser objecte de debat, així com la necessitat d'introduir un model polivalent de fidúcia que completés les institucions tradicionals, com ara la fundació, i contribuís a dinamitzar i modernitzar el dret civil català.

La importància del tema analitzat en aquest congrés ve donada per la urgent necessitat d'aportar una solució jurídica als innombrables problemes que en la pràctica se susciten a l'entorn de determinats negocis jurídics que, ara com ara, o bé resulten impossibles de realitzar o bé s'estan duent a terme mitjançant estructures altament complicades. La cada dia més generalitzada negociació internacional i el fet que Espanya no hagi subscrit el Conveni de La Haia d'1 de juliol de 1985, sobre la llei aplicable al *trust* i el seu reconeixement, comporta que els

operadors jurídics del nostre país es trobin amb la problemàtica d'aplicar institucions desconegudes en el nostre dret per tal de solucionar les qüestions que es plantegen en aquest àmbit, la qual cosa genera, sens dubte, importants problemes d'interpretació, aplicació, execució i, com a conseqüència, seguretat jurídica. El problema s'agreuja més si es té en compte la reiterada jurisprudència del Tribunal Suprem que considera la fidúcia un negoci fraudulent per naturalesa, tot i que importants treballs d'investigació i la pràctica internacional demostren justament el contrari.

El que es pretén és prendre en consideració la possibilitat de regular la fidúcia com una institució polivalent capaç de regular amb la màxima seguretat jurídica una sèrie d'interessos l'ordenació homogènia dels quals no es troba prevista en l'ordenament jurídic civil català.

Es tracta d'un tema molt innovador que pot tenir un gran impacte en el conjunt del dret civil propi de Catalunya i en les seves possibilitats quant a l'organització econòmica. Des de l'experiència dels ordenaments jurídics de països on existeix la fidúcia, els models dels quals han estat analitzats en el si del Congrés, queda constatat que aquesta institució actua com a motor de canvi social, en general, i d'impuls econòmic, en particular. Mitjançant la fidúcia es dona seguretat jurídica i, per tant, es fomenta la constitució de negocis d'inversió col·lectiva en béns de caràcter financer, de negocis d'inversió en béns mobles i de patrimonis d'afectació amb finalitats no lucratives, com ara la protecció de la natura, dels discapacitats, de la família, entre d'altres.

Objectius

Els objectius que es pretenien assolir amb la celebració del III Congrés de Dret Civil Català són tant de caire general com de caire específic.

Els objectius generals han estat, al seu torn, científics, divulgatius i pràctics:

— Científics, perquè l'anàlisi crítica dels projectes legislatius i del dret vigent, l'aplicació d'aquests, permet la formulació de propostes de canvi o de millora que contribueixen a l'avenç del dret civil català.

— Divulgatius, perquè l'exposició, la discussió i el debat del tema en el si del Congrés afavoreix el coneixement de la matèria tractada i de l'estat actual del dret civil català.

— Pràctics, perquè ajudarà el professional a resoldre o aclarir alguns dels dubtes que se li poden plantejar en la pràctica.

Els objectius específics han cercat:

— Analitzar el contingut dels articles 514-1 a 514-13 de l'Avantprojecte de

Codi civil de Catalunya com a punt de partida d'una futura regulació sobre la matèria que doni resposta a les necessitats jurídiques i econòmiques actuals.

— Analitzar l'impacte econòmic a Catalunya de la regulació de la fidúcia.

— Comparar els diferents models de règim fiduciari i de *trust* existents en altres països del nostre entorn cultural, especialment l'anglosaxó i els de França (proposta) i Alemanya (proposta molt avançada), per tal d'analitzar la viabilitat de la seva adaptació a Catalunya.

La consecució de tots aquests objectius ha estat possible gràcies a la categoria i la qualitat de les aportacions dels diferents ponents i comunicants. Acadèmics especialistes en diferents matèries i de diferents països i pràctics en diferents àmbits del dret van exposar les seves idees i conclusions, l'interès de les quals va quedar palès per la intensitat i la profunditat dels debats i l'entusiasme dels assistents.

Divulgació dels materials

Els materials resultants del Congrés seran divulgats en un llibre monogràfic l'edició i la publicació del qual, previstes per a principis de l'any 2006, és a càrrec de Marcial Pons i de la revista *La Notaria*.

La relació de les ponències i comunicacions exposades al Congrés es pot trobar a www.fcj.urv.es/cdcc/.

Reyes Barrada Orellana
Professora de l'Àrea de Dret Civil
Facultat de Ciències Jurídiques
Universitat Rovira i Virgili